

АРТЪР КЛАРК СЛЪНЧЕВ ВЯТЪР

Превод от английски: Венелин Мечков, 1998

chitanka.info

Огромните платна опънаха въжетата, защото ги издуваше вятърът, веещ между световите. Макар че след три минути състезанието щеше да започне, Джон Мертън бе по-спокоен, отколкото през който и да е миг от изминалата година. Каквото и да се случеше, след сигнала за старт, независимо дали „Даяна“ щеше да го отведе към победата или поражението, той вече бе осъществил своята амбиция. Прекарал целия си живот в проектирането на кораби за други хора, сега щеше да командува собствен кораб.

— Остават две минути до старта — съобщи радиостанцията в кабината. — Молим да потвърдите готовността си.

Останалите капитани отговориха един след друг. Мертън познаваше гласовете им, някои напрегнати, други — спокойни. Бяха гласовете на негови приятели и съперници. В четирите обитавани светове имаше едва двадесетина души, способни да управляват слънчеви яхти. Всичките сега се бяха събрали тук, на стартовата линия или на борда на спомагателните съдове в орбита на двадесет и две хиляди мили над екватора.

— Номер едно — „Госамер“. Готов съм.

— Номер две — „Санта Мария“. Всичко е наред.

— Номер три — „Санбийм“. Всичко е о'кей.

— Номер четири — „Вумира“. Всички системи са в изправност.

Мертън се усмихна, когато чу отговорите. Потвържденията на готовността, остатък от ранните примитивни дни на астронавтиката, така или иначе бяха станали част от традицията. Имаше моменти, когато бе разумно да се почете паметта на онези, които първи се бяха отправили към звездите.

— Номер пет — „Лебедев“. Готови сме.

— Номер шест — „Арахна“. Окей.

Бе настъпил неговият ред. Мисълта, че думите, произнесени в тясната кабина, ще да бъдат чути от най-малко пет милиарда души, му се стори странна.

— Номер седем — „Даяна“. Готов съм.

— Участниците от първия до седмия потвърдиха готовността си — изрече безличният глас на съдията. — До старта остава една минута.

Мертън почти не обърна внимание на това. Проверяваше за последен път обтегнатостта на въжетата. Стрелките на всички

динамометри бяха в нормална позиция. Огромното платно бе опнато и огледалната му повърхност сияеше в светлината на слънчевите лъчи.

На Мертън, плаващ в безтегловност при перископа, му се струваше, че то заема цялото небе. Нищо чудно и да беше прав. Платното имаше повърхност от петдесет милиона квадратни стъпки^[1] и бе свързано с капсулата с почти сто мили въжета. Дори и някой да успееше да зашие едно за друго всички платна на клиперите, някога браздили китайските морета, пак нямаше да достигне размерите на единичното платно, издигнато от „Даяна“ под Слънцето. При това то бе само малко по-масивно от сапунен мехур. Двете квадратни мили алуминизирана пластмаса имаха дебелина едва няколко милионни части от инча.

— Десет секунди до старта. Да се включат записващите камери.

Разумът трудно можеше да възприеме съществуването на нещо едновременно толкова огромно и толкова крехко. Още по-трудно бе да се възприеме, че именно това огледало щеше да го отдалечи от Земята, единствено благодарение на силата на слънчевата светлина.

— ... пет, четири, три, две, едно, СТАРТ!

Остриетата на седем ножа прерязаха седемте тънки кабела, придържачи яхтите към обслужвалите ги дотогава базови кораби. До този момент всички обикаляха Земята в строй един до друг, сега обаче яхтите щяха да започнат да се разпръсват подобно на пухчетата на глухарче, докоснато от бриз. Победител щеше да бъде първият, който задмине Луната.

На борда на „Даяна“ на пръв поглед не се случи нищо. Мертън обаче знаеше, че това не е така. Макар и тялото му да не усещаше напрежението, бордовото табло показваше, че е започнал да набира ускорение от почти една хилядна от „g“. За ракета подобно ускорение щеше да е смехотворно. То обаче за пръв път бе достигнато от слънчева яхта. „Даяна“ имаше надеждна конструкция. Поведението на огромното платно бе в пълно съответствие с изчисленията му. С това темпо след две обиколки около Земята щеше да набере достатъчна скорост, за да се откъсне от нея и да се понесе към Луната. Цялата сила на Слънцето щеше да му помогне.

Цялата сила на Слънцето... Усмихна се, когато си спомни за опитите си да обясни слънчевото корабоплаване пред различни земни аудитории. В онези ранни дни лекциите бяха единственият начин, по

който можеше да събере необходимите му пари. Наистина, бе главен конструктор на „Космодайн Корпорейшън“ и можеше да се похвали с няколко успешни модела космически кораби, обаче фирмата не се въодушеви кой знае колко от неговото хоби.

„Подложете дланите си на слънцето“, бе казал той. „Какво ще усетите? Топлина, разбира се. То обаче ще упражни върху тях и налягане, макар че няма да го почувствате, тъй като ще е твърде нищожно. Върху площта на дланите ви то ще възлезе на около една милионна част от унция^[2]. В космическото пространство обаче дори и този слаб натиск ще е значителен, тъй като ще въздейства непрестанно, час след час и ден след ден. За разлика от ракетното гориво, източникът на енергия е безплатен и се намира в неограничени количества. Пожелаем ли да го използваме, това ще ни е по силите. В състояние сме да построим платна, способни да уловят излъчването на Слънцето.“

След тези думи обикновено изваждаше няколко квадратни ярда^[3] от платното и го подхвърляше към аудиторията. Сребрилата тъкан се извиваше като дим и сетне, под натиска на топлия въздух, бавно прилепваше към тавана.

„Виждате колко е лека“, продължаваше той. „Квадратна миля от нея тежи само тон и е може да поеме цели пет фунта слънчев натиск, достатъчни да я задвижат. Ще задвижи и нас, стига да се прикрепим към нея.“

Разбира се, ускорението ще е незначително — около една хилядна от «g». На пръв поглед не изглежда много, но нека видим какво ще се получи.

Това означава, че през първата секунда ще преплуваме с една пета от инча. Предполагам, че охлюв в добра форма би се движил по-бързо. Само след минута обаче, ще сме изминали шестдесет стъпки и вече ще вървим със скорост малко повече от миля в час. Това не е зле, при положение, че си задвижен единствено от слънчевата светлина... След час вече ще сме се отдалечили на четиридесет мили от отправната си точка и ще се движим със скорост от осемдесет мили в час. Моля ви да не забравяте, че в космическото пространство отсъствува триенето, така че щом нещо веднъж бъде тласнато, няма какво да го спре. Ще ви бъде любопитно да чуете, че в края на деня нашата космическа платноходка, започнала с ускорение от една

хилядна от «g», вече ще плува със скорост от почти две хиляди мили в час! Ако стартира от орбита, а това е единственият начин, ще достигне втора космическа за два дни. И всичко, без да изразходи дори капка гориво!“

Е, бе успял да убеди публиката си, а в крайна сметка и самата „Космодайн“. През последните двадесет години се появи един нов спорт. Наречекоха го „спорт на милиардерите“ и това беше вярно. Благодарение на рекламата и на телевизионните предавания започна да се рентира. В това състезание, радващо се на най-голямата аудитория в човешката история, бе заложен авторитетът на четири континента и два свята.

„Даяна“ бе стартирала добре. Бе време да се провери какво прави конкуренцията. Мертън се придвижи до перископа с предпазливи движения — не искаше да рискува, независимо от наличието на амортизатори между капсулата и деликатната система от въжета.

Слънчевите яхти наподобяваха странни сребърни цветя, засадени в тъмните лехи на космоса. Най-близката, южноамериканската „Санта Мария“, бе само на петдесет мили разстояние. Приличаше на детско хвърчило, но с размери миля на миля. „Лебедев“, яхтата на университета на Астроград, наподобяваше малтийски кръст. Платната, образуващи четирите му рамена, очевидно можеха да се използват за маневриране. „Вумира“, яхтата на австралоазиатската федерация, представляваше обикновен парашут с обиколка четири мили. „Арахна“, принадлежаща на „Дженеръл Спейскрафт“, наистина приличаше на паяжина^[4] и бе изградена на същия принцип, от роботизирани совалки, пръснали се встрани от една и съща отправна точка. „Госамер“, собственост на европейската космическа корпорация, имаше идентична структура, но бе по-малък по размери. „Санбийм“, яхтата на Марсианската Република, представляваше плосък пръстен с отвор от половин миля в центъра. Бавно се движеше около оста си с цел центробежното движение да я стабилизира. Идеята бе стара, но още никой не я бе осъществил. Мертън бе убеден, че на заселниците никак нямаше да им бъде леко, когато започнат да се въртят бързо около оста си.

Оставаха обаче още шест часа до момента, когато яхтите щяха да изминат четвърт от своята двадесет и четири часова орбита. Сега, в самото начало на състезанието, всички се движеха в посока,

противоположна на Слънцето, сякаш бягаха под напора на слънчевия вятър. След като изминаха по-голямата част от пътя, те щяха да се окажат от другата страна на Земята и след това отново щяха да започнат да се отдалечават от Слънцето.

Мертън реши, че е време за първата проверка. Нямаше проблеми с навигацията. С помощта на перископа огледа внимателно платното, като обърна най-голямо внимание на точките, където то се съединяваше с въжетата. Коригиращите ленти, тесни ивици от непосребрена пластмаса, щяха да бъдат напълно невидими, ако не бяха оцветени с фосфоресцираща боя — ивици светлина, устремени в продължение на стотици ярдове към гигантското платно. Всяка една от тях имаше собствена лебедка, не по-голяма от макарата на рибарска въдица. Малките лебедки, свързани с автопилот, не преставаха да работят и поддържаха платното под правилен ъгъл спрямо Слънцето.

Бе истинско удоволствие да се наблюдава играта на слънчевите лъчи върху огромното гъвкаво огледало. Платното непрестанно се издуваше, и вълненията му раждаха множество отражения на Слънцето, губещи се към краищата. При огромните размери и ефирността на структурата тези движения бяха неизбежни. По начало бяха съвсем безобидни, но Мертън ги следеше внимателно. Не бе изключено да прераснат в катастрофални вибрации, способни да разкъсат платното.

След като установи с удовлетворение, че всичко е наред, с помощта на перископа пристъпи към огледа на съперниците си. Бе се получило така, както очакваше. Процесът на отсяване бе започнал и най-слабите яхти вече изоставаха. Истинското изпитание обаче щеше да настъпи, когато се окажеха в сянката на Земята. Там маневреността щеше да бъде толкова важна колкото и скоростта.

Реши, че може би няма да е зле малко да поспи, макар и състезанието току-що да бе започнало. Останалите яхти имаха екипажи от по двама души, които можеха да почиват на смени, но Мертън трябваше да се справя сам и да разчита единствено на собствените си физически сили. Досуц като самотния мореплавател Джошуа Слокум в малкото му корабче „Спрей“. С него американецът бе обиколил света сам. Едва ли бе предполагал, че два века по-късно друг човек ще да пътува сам от Земята към Луната, вдъхновен поне донякъде от неговия пример.

Мертън закрепил еластичните ленти на пилотското кресло към кръста и краката си и поставил електродите на приспиващото устройство на челото си. Настроил го за продължителност три часа и се отпуснал. Хипнотизиращите електронни импулси внимателно проникнали в челната кора на мозъка му. Под затворените му клепачи се завъртяли спирални цветни светлини, които започнали да се простират към безкрая. След това...

Сънят му бил прекъснат от неприятното бръмчене на алармената инсталация. Веднага се събудил и незабавно отправил поглед към контролното табло. Бяха изминали само два часа, но над индикатора за ускорението бил започнала да примигва червена светлинка. Ускорението спадало. „Даяна“ губела мощ.

Първата мисъл на Мертън била, че се е случило нещо с платното. Може би устройствата, предпазващи го от въртеливо движение, не се били хармонизирали, и въжетата били започнали да се омотават. Веднага проверил датчиците, следящи силата на опъна на отделните въжета. Странна работа. От едната страна показателите били нормални, обаче, от другата, въжетата били започнали постепенно да се отпускат.

Мертън бързо настроил перископа на широкоъгълен обхват и започнал да сканира ръба на платното. Внезапното му предположение се било оправдало. Причината за случилото се можело да бъде само една и то точно тази, която бил очаквал.

Блестящият сребрист ръб на платното бил покрит от голяма остроъгълна сянка. Над „Даяна“ се спускало мрак, сякаш между нея и Слънцето се бил появил облак. А в тъмнината, лишена от лъчите, които й давали сила, тя щела да изгуби всякаква инерция и да се отпусне безпомощно в пространството.

Разбира се, на двадесет хиляди мили над Земята не можело да има облаци. Ако се бил появила сянка, нямало как да не е изкуствена.

Мертън се намръщил, докато пренастройвал перископа в посока към Слънцето и включвал филтрите, които щели да му позволят да го погледне без да бъде ослепен.

— Маньовър „4-А“ — промърмори. — Дай да видим кой ще се справи по-добре с тази игра.

Слънцето бил сякаш покрито от гигантска планета. Огромен черен диск бил отхапал част от неговата повърхност. Изостаналият с двадесет

мили „Госамер“ се мъчеше да устрои изкуствено затъмнение на „Даяна“.

Тази маневра бе в пълно съответствие с правилника. Още по времето на състезанията в океана яхтите нерядко се опитваха да си открадват вятъра. Извадиш ли късмет, можеш да оставиш съперника си в безветрие с безпомощно увиснали платна и бързо да го изпревариш, докато той успее да се справи с положението.

Мертън съвсем нямаше намерение да се предава така лесно. Разполагаше с много време за обмисляне на реакцията си. Когато си на борда на слънчева яхта, нещата стават бавно. Щяха да изминат поне двадесет минути, докато „Госамер“ покрие напълно Слънцето и потопа „Даяна“ в пълен мрак.

Малкият компютър на яхтата — с размерите на кибритена кутийка, но с капацитета на хиляди математици — отдели на проблема цяла секунда и предложи отговор. Трябваше да се разтворят трети и четвърти контролни панели, докато платното придобие допълнителен наклон от двадесет градуса, който щеше да го извади от опасната сянка на „Госамер“ и да го подложи отново на слънчевите лъчи. Жалко, тъй като щеше да се наложи да се изключи автопилота, старателно програмиран да осигури максимална скорост, но нали затова Мертън бе тук. Слънчевата навигация беше спорт, а не състезание между компютри.

Той изключи първата и шестата контролни линии, които след като престанаха да бъдат подложени на опън, незабавно се отпуснаха и заприличаха на дремеци змии. На две мили разстояние от тях, контролните панели започнаха лениво да се отварят и да пропускат слънчевата светлина през платното. При все това, дълго време сякаш нищо не се случи. Трудно бе да се привикне към този свят на забавени движения, където трябваше да изминат минути, преди последствията от каквито и да е човешки действия да станат видими за окото. Едва след малко Мертън забеляза, че платното наистина е започнало да се накланя към Слънцето и че сянката на „Госамер“ непредотвратимо се плъзга встрани, като мрачният ѝ конус се изгуби в пространството.

Дълго преди сянката да изчезне и слънчевият диск отново да се появи, Мертън измени наклона и върна „Даяна“ на първоначалния ѝ курс. Маневрата щеше да я отведе далеч от опасността. Мертън трябваше да внимава да не се увлече и да не обезсмисли изчисленията

си. А това бе правило, което се усвояваше трудно — още не си извършил нещо докрай, а вече мислиш как да го прекратиш.

Отново настрои алармената инсталация и се подготви за следващото естествено или изкуствено предизвикано произшествие. Може би „Госамер“ или някой друг състезател щеше да се опита отново да му изиграе същия номер. Междувременно, нямаше да е зле да хапне, макар и да не бе твърде гладен. В космоса човек изразходва малко енергия и лесно може да забрави, че трябва да се храни. Това бе толкова лесно, колкото и опасно — при извънредни обстоятелства човек можеше да се окаже без необходимите му физически сили.

Отвори първия пакет и го огледа без особено въодушевление. Самият надпис върху етикета — „Космически вкусоции“ — бе достатъчен, за да убие апетита му. Усъмни се и в обещанието, отпечатано под него: „Без трохи — гарантирано“. Знайно е, че за космическите кораби трохите представляват по-голяма опасност от метеоритите. Могат да проникнат в най-неочаквани места, да предизвикат къси съединения, да запушат жизненоважни въздухопроводи и да повредят инструменти, които уж са херметически затворени.

При все това, погълна лебервурста с удоволствие. Също и шоколада, и пюрето от ананас. Пластмасовата круша с кафе тъкмо се затопляше, когато външният свят наруши неговата самота. Мертън бе потърсен от радиооператора на яхтата на комодора.

— Доктор Мертън ли е? Ако нямате нищо против, Джереми Блер би искал да размени няколко думи с Вас. — Блер бе сериозен журналист и Мертън неведнъж бе взимал участие в неговите програми. Разбира се, можеше да отклони молбата за интервю, обаче Блер му бе симпатичен, пък и нямаше как да каже, че в момента е много зает.

— Да, да, свържете ме — отговори той.

— Привет, доктор Мертън — чу се гласът на журналиста. — Радвам се, че можете да ми отделите няколко минути. А, и да не забравя: поздравявам Ви. Изглежда, че засега сте на първо място в класацията.

— Играта едва е започнала, за да мога да бъда уверен в крайния успех — предпазливо отвърна Мертън.

— Кажете ми, докторе, защо решихте да пътувате сам на „Даяна“? Дали защото все още никой не е правил това?

— Ами, това май е достатъчно основание? Разбира се, основната причина е друга. — Мертън внимателно обмисли думите си. — Известно Ви е в каква степен скоростта на една слънчева яхта зависи от масата ѝ. Един втори член на екипажа, с цялото му оборудване, би добавил към тежестта ѝ поне още петстотин фунта^[5]. Именно те биха могли да се окажат решаващи за победата или поражението.

— Напълно ли сте уверен, че ще бъдете в състояние сам да се справите с „Даяна“?

— Уверен съм в необходимата степен, като имам пред вид автоматичните контролни устройства, които използвам. Работата ми се изразява най-вече в следенето им и взимането на решения.

— И все пак, платното има площ от две квадратни мили! Не изглежда възможно сам човек да се справи с него.

— Защо пък да не е възможно? — засмя се Мертън. — Тези две квадратни мили осигуряват максимален натиск от десет фунта. Та аз и с кутрето си мога да упражня по-голяма сила.

— Благодаря Ви, доктор Мертън. Пожелавам Ви късмет. Пак ще Ви се обадя.

След като прекрати разговора си с журналиста, Мертън малко се засрами. Отговорът му представляваше само част от истината. Бе сигурен, че Блер е достатъчно проникателен, за да разбере това.

Имаше една-единствена причина, поради която той сега бе сам в космоса. Близо четиридесет години бе работил в екипи, съставени от стотици, а понякога и от хиляди хора, помагачи му да създаде някои от най-сложните космически кораби в света. През последните двадесет години като ръководител на един от тези екипи, бе наблюдавал как неговите творения се отправят към звездите. Понякога имаше и провали, които не можеше да забрави, макар че вината не бе лично негова. Беше се сдобил с известност и зад гърба му стоеше блестяща кариера. При все това, никога не бе направил нищо сам. Винаги се бе чувствувал като боец от армия.

Сега му се предоставяше последния шанс да се сдобие с индивидуално достижение, с успех, който нямаше да дели с никого. Сезонът на слънчевите яhti приключваше, тъй като бе започнал поредният цикъл от слънчеви радиационни бури, който щеше да

продължи поне пет години. Когато отново се появи възможност за крехките и незащитени плавателни съдове да излязат в космоса, той вече щеше да е много стар. Та той всъщност и сега май бе вече прекалено стар...

Изхвърли празните опаковки от храната в кошчето за отпадъци и отново погледна през перископа. В началото съзря само пет други яхти, от „Вумира“ нямаше и следа. Бяха му необходими няколко минути, за да я открие. Приличаше на блед призрак, засенчващ звездите, изцяло попаднал в сянката на „Лебедев“. Предположи, че в момента австралоазиатците извършват интензивни опити да се измъкнат от нея и се учуди, че бяха позволили да попаднат в такъв капан. Изводът можеше да бъде само един — че „Лебедев“ притежава много голяма маневреност. Реши да внимава с нея, макар и да бе твърде отдалечена от „Даяна“, за да я застраши.

Земята почти бе изчезнала. Беше се превърнала в тесен блестящ светлинен лък, придвижващ се към Слънцето. След горящия лък продължаваше нощната страна на планетата и тук-там, на местата, където облачната покривка бе разкъсана, се виждаха фосфоресциращите светлини на големите градове. Тъмният диск вече бе закрил голяма част от Млечния път. Не след дълго щеше да започне да закрива и Слънцето.

Светлината отслабна. „Даяна“ започна бавно да навлиза в сянката на Земята и върху платното ѝ се появи пурпурна мараня, предизвикана от множеството залези на хиляди мили под яхтата. Слънцето се скри зад невидимия хоризонт и нощта настъпи за броени минути.

Мертък погледна към пътя, който бе изминал. Беше приключил четвъртинка от пътя си около света. Видя как последователно примигнаха другите яхти, подобни на бляскави звезди, които също потънаха в кратката нощ. Щеше да измине час, докато Слънцето се появи отново иззад гигантския черен щит и през това време, лишени от енергия, яхтите щяха да бъдат напълно безпомощни.

Включи един външен фар и заглежда вече неосветеното платно с помощта на лъча му. Хилядите акри тъкан бяха започнали да се сбръчкват и отпускат. Въжетата също се бяха разхлабили и трябваше да бъдат изтеглени, за да не се оплетат. Всичко това обаче бе очаквано. Всичко се развиваше както трябва.

Изостаналите с петдесет мили „Арахна“ и „Санта Мария“ нямаха такъв късмет. Аварийният радиоканал се включи и Мертън разбра какви са неприятностите им.

— Номер две и номер шест, обаждаме се от контролния пункт. Има опасност да се сблъскате. Сегашните ви орбити ще се пресекат след шестдесет и пет минути. Необходима ли ви е помощ?

Изтече доста време, преди двамата капитани да осмислят неприятната новина. Мертън не разбра кой е виновникът. Може би едната яхта се беше опитала да засенчи другата и не бе успяла да завърши маневрата преди и двете да потънат в мрака. Не бе възможно да се направи каквото и да е. Двете яхти бавно, но неудържимо се сближаваха без да могат да променят курса си дори и с частица от градуса.

И все пак, разполагаха с шестдесет и пет минути. Преди това щяха да излязат на светло, така че имаха някакъв, макар и минимален, шанс да предотвратят сблъсъка, стига платната им да успееш да поемат достатъчно енергия. Навярно в момента на борда на „Арахна“ и „Санта Мария“ се правеха трескави изчисления.

Първа се обади „Арахна“. Отговорът ѝ бе точно такъв, какъвто Мертън очакваше.

— Номер шест се обръща към контролния пункт. Благодарим ви, но не се нуждаем от помощ. Ще се оправим сами.

Любопитно е дали наистина ще се оправите, помисли си Мертън. Все пак щеше да бъде интересно да ги наблюдава. Първата истинска драма в състезанието приближаваше. Щеше да се разиграе точно над линията, деляща деня от нощта на спящата Земя.

През следващия час Мертън бе твърде зает със собственото си платно, за да мисли за „Арахна“ и „Санта Мария“. Да се огледат в мрака петдесет милиона квадратни стъпки бледа пластмаса никак не бе лесно, тъй като можеше да разчита единствено на тесния лъч на прожектора и на сиянието на все още отдалечената Луна. Отсега нататък, по време на половината от пътуването си по околоземна орбита, щеше да му се наложи да държи цялата тази огромна площ колкото е възможно по-косо към слънчевите лъчи. През следващите дванадесет или четиринадесет часа, платното щеше да представлява безполезен баласт, тъй като той щеше да се е насочил към Слънцето, чиито лъчи можеха само да го изтикат на по-ниска орбита. Жалко, че

не можеше напълно да свие платното, преди да го използва отново. Все още обаче никой не бе открил начин да направи това.

Някъде далеч под него, по ръба на Земята, се появиха първите признаци на зазоряването. След десет минути Слънцето щеше да изгрее. Яхтите щяха отново да оживеят, след като слънчевото излъчване докоснеше платната им. Това щеше да е най-трудния момент за „Арахна“ и „Санта Мария“, пък и за всички останали състезатели.

Мертън започна да пренастройва перископа, докато откри двете тъмни сенки, плаващи на фона на звездите. Бяха много близо една до друга, на не повече от три мили. Може би все пак щяха да успеят...

Зората се появи подобно на взрив, когато слънцето изскочи иззад Тихия океан. Платната и въжетата пробляснаха за миг в червено, сетне в златисто и накрая засияха с чистата бяла светлина на деня. Стрелките на динамометрите едва-едва започнаха да се отклоняват от нулевата позиция. „Даяна“ бе все още в състояние на почти пълна безтегловност, тъй като с платното, обърнато към Слънцето, ускорението ѝ сега представляваше само няколко милионни части от „g“.

„Арахна“ и „Санта Мария“ правеха отчаяни усилия да се разминат и се опитваха да свият колкото се може по-голяма част от платната си. Разстоянието между тях вече бе по-малко от две мили и блестящите им пластмасови платна, усетили първия нежен натиск на слънчевите лъчи, се прибираха убийствено бавно. Продължаващата драма навярно сега се наблюдаваше на всеки телевизионен екран на Земята. Дори и в тази последна минута не бе възможно да се предскаже изхода от нея.

Двамата капитани очевидно не страдаха от липса на инат. Всеки един от тях можеше да пререже въжетата, прикрепящи ги към платната, за да даде някакъв шанс на другия. Нито един от тях обаче не го стори. Заложени бяха твърде много престиж, твърде много милиони и твърде много репутации. И така, бавно, подобно на снежинки в студена зимна нощ „Арахна“ и „Санта Мария“ се сблъскаха.

Квадратното хвърчило почти незабележимо се вмъкна под кръглата паяжина. Дългите ленти на въжетата им се отпуснаха и преплетоха почти като на забавен кадър. Макар и вниманието му да бе заето с грижите за собствената му платноходка, Мертън не успя да откъсне очи от тази безмълвна и предвидена катастрофа.

Цели десет минути искрящите вълнисти облаци продължиха да се сплитат, докато образуваха едно цяло. След това пътническите капсули се отделиха от платната и продължиха в различни посоки, като се разминаха само на няколкостотин ярда. Избухна светлината на ракетни двигатели — спасителните катери бяха тръгнали да ги прибират.

Останахме само петима, помисли си Мертън. Стана му жал за двамата капитани, които така старателно се бяха елиминирали един друг само няколко часа след началото на борбата. Те обаче бяха млади хора и щяха да имат други шансове за участие.

След няколко минути състезателите от пет станаха четири. Още в самото начало Мертън изпитваше съмнения относно ползата от въртеливото движение на „Санбийм“. Оправдаха се.

Марсианският кораб не бе успял да заеме правилна позиция. Въртеливото движение му бе придало прекалено голяма устойчивост. Пръстеновидното му платно, вместо да бъде скосено спрямо слънчевите лъчи, бе ярко огряно от тях. Така Слънцето го изтикваше обратно надолу с максимално ускорение.

Това бе най-лошото, което можеше да се случи на един капитан. Всъщност, бе нещо по-лошо от сблъсък, защото в случая можеше да търси вината само в себе си. Никой обаче не проявяваше особено съчувствие към провалилите се заселници, докато те бавно изоставаха. Преди състезанието бяха демонстрирали твърде голяма самонадеяност и самохвалство, за които сега бяха справедливо наказани.

Но все още бе твърде рано да се отпише „Санбийм“ напълно. Оставаха още половин милион мили и не бе изключено при изминаването им да набере скорост. Нещо повече, ако отпаднаха още няколко състезатели, можеше да се окаже единственият оцелял участник и да стигне до финала. Такива неща вече бяха ставали.

През следващите дванадесет часа не се случи нищо особено, тъй като преминаха откъм дневната страна на Земята. Нямаше какво да се прави, докато яхтите, лишени от енергия, пропътуваха по инерция тази половина от орбитата. Мертън обаче намери начин да си уплътни времето. Поспа няколко часа, нахрани се два пъти, направи записки в корабния дневник и даде още интервюта по радиото. Проведе няколко разговора с другите капитани и обмени с тях поздравии и дружески приказки. Бе доволен обаче най-вече от това, че през по-голямата част

от времето просто си отдъхна в безтегловност, свободен от всички земни грижи и изпълнен с щастие, каквото дълги години не бе изпитвал. Доколкото е уместно да се каже подобно нещо за човек в космоса, той бе господар на собствената си съдба. Управляваше кораба, в който бе вложил толкова умение и обич, че го бе превърнал в част от своето съществуване.

Следващият състезател отпадна, когато прекосиха линията между Земята и Слънцето и започна половината от орбитата, през която щяха да използват силата на слънчевите лъчи. Мертън видя как голямото платно на „Даяна“ се заизопва, след като бе осветено от лъчите, придаващи му ускорение. То постепенно започна да нараства, макар че щяха да изминат часове, преди да достигне максимална величина.

„Госамер“ никога нямаше да достигне този обем.

Моментът на повторното поемане на енергия бе винаги критичен и яхтата не успя да го оползотвори.

Мертън научи за случилото се от коментара на Блер, тъй като радиоприемникът не бе изключен и тихо работеше. „Госамер се сбръчка!“ Като чу тези думи, Мертън бързо отиде при перископа, но първоначално не откри никаква аномалия в голямото кръгло платно на „Госамер“. Беше му трудно да го огледа, тъй като то бе под много малък ъгъл към него и го виждаше като елипса. Не след дълго обаче забеляза, че бе започнало да се изкривява в разни посоки, станало жертва на бавни, но неконтролируеми трептения. Ако екипажът не успееше с внимателни и точни опвания на въжетата да ги отстрани, платното щеше да се разкъса на парчета.

Космонавтите се постараха и след двадесетина минути се създаде впечатлението, че са се справили. След това обаче, някъде в самия център на пластмасата се появи разкъсване. Под натиска на слънчевите лъчи отворът се разширяваше все повече и повече, докато платното заприлича на дим, издигащ се от огън. След четвърт час единственото, което остана от него, бяха радиалните връзки, дотогава крепили огромната паяжина. Още веднъж се появи пламъкът на ракетни огънове и един катер се насочи към капсулата на „Госамер“, за да прибере съкрушения екипаж.

— Май тук горе престана да е много оживено, не мислиш ли? — рече един глас по канала за връзка между корабите.

— За теб едва ли е съвсем така, Димитри — отвърна Мертън. — Ти все още си имаш компания в твоята част от пространството. Виж, аз, дето излязох най-напред, наистина се чувствавам самотен. — Това не бе самохвалство. „Даяна“ вече бе изпреварила с триста мили най-близкия си съперник и разстоянието щеше да се увеличи още по-бързо през следващите часове.

На борда на „Лебедев“ Димитри Марков добродушно се засмя. Мертън реши, че той няма настроението на човек, примирил се с поражението.

— Не забравяй баснята за заека и костенурката — каза руснакът. — През следващите четвърт милион мили могат да се случат много неща.

Тези неща започнаха да се случват много по-рано, още когато приключиха първата си орбита около Земята и отново задминаха стартовия пункт, макар и вече на няколко хиляди мили по-далеч, благодарение на допълнителната енергия, получена от слънчевите лъчи. Мертън бе огледал внимателно другите яхти и захрани компютъра си с данните за техните траектории. Отговорът, който той му даде за „Вумира“, му се стори толкова нелеп, че повтори изчисленията.

Нямаше обаче никакви съмнения в това, че австралоазиатците бяха започнали да набират фантастично ускорение. Нито една слънчева яхта не бе в състояние да постигне подобно нещо, освен ако...

Погледна бързо през перископа и научи отговора. Въжетата на „Вумира“, свързани с една вече минимална маса, бяха прекъснати. Само платното ѝ, все още запазило формата си, се движеше зад него подобно на носна кърпа, носена от вятъра. Два часа по-късно то го изпревари, като премина на двадесет мили от него, обаче много преди това австралоазиатците вече се бяха присъединили към набъбващата тълпа, в катера на комодора.

Значи, бяха останали да се състезават „Даяна“ и „Лебедев“. Наистина, марсианците не се бяха отказали, но вече бяха изостанали с хиляда мили и не представляваха сериозна заплаха. Беше трудно да се разбере на какво разчита „Лебедев“, за да се надява на успех пред „Даяна“. По време на второто затъмнение обаче, Мертън установи, че бе започнал да се тревожи.

Познаваше добре руските пилоти и конструктори. От двадесет години се бяха опитвали да спечелят това състезание. В края на краищата, щеше да е справедливо, тъй като именно Пьотр Николаевич Лебедев в началото на двадесети век пръв констатира, че слънчевите лъчи упражняват натиск. Дотогава обаче не бяха успели.

Знаеше, че няма да се откажат от амбициите си. Димитри очевидно гласеше нещо и то щеше да бъде много интересно.

На борда на служебния катер, намиращ се на хиляда мили зад яхтите, комодор Ван Стратен изпита едновременно изумление и обида, когато прочете радиограмата. Бе изминала над сто милиона мили, преди да достигне до него. Носеше най-лошите възможни новини, пристигнали от мрежата от обсерватории на Слънцето, разположени високо над неговата изпепеляваща повърхност.

Комодорът — титлата му бе почетна, тъй като на Земята бе професор по астрофизика в Харвард — всъщност не бе напълно изненадан. Състезанието никога не бе започвало толкова късно. Бяха отложили неколkokратно началото му и сега май всички щяха да загубят.

Дълбоко под повърхността на Слънцето се натрупваха огромни сили. Във всеки момент енергията на милион водородни бомби щеше да се освободи и да предизвика взрива, известен като слънчево изригване. Невидимо огнено кълбо, няколко пъти по-голямо от родната ни планета, щеше да се понесе към пространството със скорост от милиони мили в час.

Облакът от електронен газ по всяка вероятност нямаше да улучи Земята. Докоснеше ли я, обаче, това щеше да стане едва след ден. Космическите кораби с дебелите си стени и могъщите си магнитни екрани щяха да се защитят. Леките слънчеви яхти, с техните тънки като от хартия стени, бяха безпомощни пред такава заплаха. Екипажите им трябваше да бъдат евакуирани, а състезанието — прекратено.

Джон Мертън не знаеше това, когато „Даяна“ правеше втората си обиколка около Земята. Ако всичко се развиваше нормално, тя щеше да бъде последната както за него, така и за руснаците. Бяха се движили по възходяща спирала хиляди мили, като черпеха енергия от слънчевите

лъчи. При последната обиколка щяха да се откъснат напълно от Земята и да поемат дългия път към Луната. Щяха да се състезават само двете яхти. Умореният екипаж на „Санбийм“ отпадна, след като в протежение на над сто хиляди мили доблестно се опитваше да се справи с тяхното въртящо се платно.

Мертън не чувствуваше умора. Бе се нахранил и бе спал добре, а „Даяна“ се държеше превъзходно. Автопилотът регулираше напрежението на въжетата подобно на работливо паяче и поддържаше огромното платно в оптимално положение спрямо Слънцето — по-добре, от което и да е човешко същество. Макар и до този момент двете квадратни мили пластмасова тъкан по всяка вероятност да бяха подложени на ударите на стотици микрометеорити, малките пробойни не се бяха отразили на тягата.

Тревожеха го само две неща. Първото бе осмото въже, което вече не можеше да се контролира както трябва. Без каквото и да е предупреждение неговата макара бе блокирала — независимо от целия натрупан инженерен опит в усвояването на космоса лагерите нерядко продължаваха да се повреждат в безвъздушното пространство. Не бе в състояние нито да отпусне, нито да обтегне въжето, така че щеше да му се наложи да насочва платното с помощта на останалите. За щастие, най-трудните операции вече бяха приключили и отсега нататък „Даяна“ щеше да се радва на попътен слънчев вятър. Както едно време са казвали старите моряци, лесно е да се справиш с платноходка, когато вятърът духа откъм рамото ти.

Другата му грижа бе „Лебедев“, преследваща го на разстояние само триста мили. Благодарение на формата на платното си, руската яхта притежаваше забележителна подвижност. По време на обиколката около Земята, движенията ѝ бяха изключително прецизни. Печелиш ли обаче маневреност, трябва да жертваш скоростта — не е възможно да се постигнат двете неща едновременно. Мертън вярваше, че на предстоящата права отсечка ще надделее. Въпреки това обаче щеше да бъде в състояние да изпита абсолютна увереност в победата си едва след три-четири дни, когато „Даяна“ преминеше покрай обратната страна на Луната.

На петдесетия час от състезанието, непосредствено след края на втората обиколка около Земята, Марков поднесе малката си изненада.

— Привет, Джон — каза той, уж разсеяно по канала за междукорабна връзка. — Бих се радвал, ако наблюдаваш какво ще направя. Може би ще ти е интересно.

Мертън отиде при перископа и настрои увеличението на максимум. На фона на звездите се виждаше блестящото платно с форма на малтийски кръст на „Лебедев“, малко, но много релефно. Изведнъж стана нещо невероятно. Четирите рамена на кръста бавно се отделиха от централния квадрат и заедно с въжетата си отплуваха встрани.

Марков, след като бе на път да достигне необходимата скорост и вече не се нуждаеше от сложни маневри около Земята, бе решил да се освободи от цялата излишна маса. Отсега нататък „Лебедев“ щеше да бъде почти неуправляем, но това вече не беше важно, тъй като тази част от пътя бе лесна и не се нуждаеше от сложна навигация. По същия начин някой яхтсмен от древността можеше да се освободи от тежестта на кормилото и кила, стига да знаеше, че остатъкът от състезанието ще премине в спокойно море.

— Поздравявам те, Димитри — отвърна Мертън. — Не ще и дума, че номерът си го бива. Няма обаче да свърши работа. Вече не можеш да ме настигнеш.

— Още не съм свършил — отвърна руснакът. — Има една стара руска приказка за една шейна, преследвана от вълци. За да се спаси, кочияшът започнал да изхвърля от нея пътниците един по един. Виждаш ли връзката?

Мертън веднага я видя. На последната част от трасето Димитри вече не се нуждаеше от втори пилот. „Лебедев“ наистина можеше да се облекчи от товара си.

— На Алексей това няма да му бъде много приятно — отвърна Мертън. — Пък и би било в нарушение на правилата.

— На Алексей не му е приятно, но капитан на яхтата съм аз. Ще изчака десетина минути в космоса, докато комодорът го прибере. Колкото до правилата, в тях не е казано нищо за числеността на екипажа. Ти би трябвало да го знаеш.

Мертън не отговори. Бе много зает, тъй като се бе заел с изчисления на основата на това, което му бе известно за конструкцията на „Лебедев“. Когато ги приключи, вече знаеше, че краят на

състезанието все още е неясен. Руснакът можеше да го настигне тъкмо в момента, когато се надяваше да премине покрай Луната.

Изходът от състезанието обаче вече бе решен на разстояние деветдесет милиона мили от тях.

На третата слънчева обсерватория, намираща се в орбитата на Меркурий, автоматическите уреди регистрираха цялата история на изригването. Върху сто милиона квадратни мили от повърхността на Слънцето избухна такъв ярък синьо-бял огън, че в сравнение с него останалата част от диска избледня. От този горящ ад, като се извиваше и гърчеше в собственото си магнитно поле като живо същество, се появи наелектризирана плазма. Пред нея, движейки се със скоростта на светлината, просветна предупредителният блясък на ултравиолетови и рентгенови лъчи. Щеше да достигне Земята след осем минути, но бе сравнително безобиден. Не можеше да се каже обаче същото за заредените атоми, които го следваха с малката скорост от четири милиона мили в час. Само след ден щяха да достигнат „Даяна“, „Лебедев“ и останалата част от малобройната флотилия и да ги обвият в облак от смъртоносна радиация.

Комодорът реши да отложи решението си до последната минута. Дори и след като плазменият език задмина орбитата на Венера, все още не се знаеше дали ще докосне Земята или не. Когато обаче се оказа само на четири часа разстояние и присъствието му бе регистрирано от радарите, базирани на Луната, комодорът разбра, че положението е безнадеждно. През близките пет или шест години, докато Слънцето се успокои, състезания със слънчеви яхти нямаше да се провеждат.

Цялата Слънчева система въздъхна разочаровано. „Даяна“ и „Лебедев“ бяха на половината път между Земята и Луната, плътно една до друга, обаче никой нямаше да разбере коя яхта е по-бърза. Ентузиастите можеха да спорят по този въпрос години след това, в летописите щеше да бъде отбелязано просто: „състезанието бе отменено вследствие на слънчево изригване“.

Когато Джон Мертън чу нареждането, изпита огорчение, каквото не бе познавал от детството си. Ясно си спомни своя десети рожден ден. Бяха му обещали за подарък модел на известния космически

кораб „Утринна звезда“ и той цели седмици бе мечтал как ще го сглоби и избираше място в спалнята си, където да го закачи. В последния момент обаче, баща му му съобщи тъжната новина: „Съжалявам, Джон, но е много скъп. Може би догодина...“

След половин век, изживян успешно, Мертън отново се почувствува като покрусено момче.

За миг му хрумна мисълта да не се подчини на заповедта на командора. Какво би могъл да му направи, ако пренебрегнеше неговото предупреждение? Дори и състезанието да беше отменено, Мертън пак можеше да достигне Луната и името му да се запази в книгите за рекорди цели поколения.

Това обаче щеше да бъде нещо по-лошо от глупост. Щеше да е самоубийство, при това много неприятно самоубийство. Мертън бе виждал хора, загинали в резултат на радиация, когато магнитните екрани на техните кораби се бяха повредили в дълбокия космос. Не, не си струваше.

Стана му жал не само за него, но и за Димитри Марков. И двамата заслужаваха да бъдат първи, а сега никой нямаше да победи. Нито едно човешко същество не можеше да си позволи да спори с разгневеното Слънце, дори и когато използва лъчите му, за да прекосява пространството.

Катерът на командора, вече само на петдесет мили разстояние, се бе доближил до „Лебедев“, за да прибере нейния капитан. Мертън разбираше какво изпитва Димитри, когато видя как срязаните въжета на яхтата му се отпуснаха. Малката капсула вероятно щеше да бъде върната на Земята и може би използвана повторно, обаче платното бе разчетено само за едно плаване.

Мертън също би могъл да се освободи от платното само с едно натискане на копчето и да спести на спасителите си няколко минути, обаче му бе трудно да стори това. Искаше му се да остане до последния момент на борда на яхтата, малкото корабче, превърнало се в част от неговите мечти и неговия живот. Голямото платно, разположено в идеално положение спрямо Слънцето, оползотворяваше максимално неговите лъчи. Мертън отдавна се бе откъснал от Земята и „Даяна“ продължаваше да набира скорост.

В един миг, без каквато и да е сянка от колебание и съмнение, осъзна какво трябва да направи. Седна за последен път пред

компютъра, който го бе отвел на половината разстояние от Луната.

Когато приключи, прибра малкото си лични вещи. После бавно, тъй като бе изгубил практика, а и това не беше лесно да се извърши без чужда помощ, облече спасителния скафандър. Тъкмо херметизираше шлема, когато чу по радиото гласа на комодора.

— След пет минути пристигаме, капитане. Ако обичаш, освободи платното, за да не ни пречи.

Джон Мертън, пръв и последен капитан на слънчевата яхта „Даяна“, за миг се подвоуми. Огледа за сетен път миниатюрната кабина, изпълнена с блестящи инструменти и контролното ѝ табло. Едва след това отвърна.

— Напускам кораба. Разполагате с достатъчно време, за да ме приберете. „Даяна“ сама ще се погрижи за себе си.

Комодорът не му отговори и Мертън му бе благодарен. Очевидно, професор Ван Стратен бе разбрал какво се е случило, както и това, че в тези последни моменти Мертън желаше да остане сам.

Не си направи труда да разхерметизира шлюза и въздушният поток нежно го издуха в пространството. Всъщност, по този начин даде един последен тласък на „Даяна“. Тя постепенно се отдалечи от него и се смали пред очите му, като искреше с цялото си великолепие на слънчевата светлина, на която щеше да се радва още векове. След два дни щеше да премине покрай Луната. Но и тя, както и Земята, никога нямаше да я залови в плен. Освободила се от масата на своя капитан, с всеки изминат час яхтата щеше да увеличава скоростта си с две хиляди мили. След месец щеше да пътува по-бързо, от който и да е космически кораб, изграден от човешки ръце.

При отслабването на натиска на слънчевите лъчи, вследствие на порасналото разстояние, ускорението ѝ щеше да намалее. Дори и като прекосеше орбитата на Марс, обаче, щеше да продължи да увеличава скоростта си с хиляда мили в час. Много преди това щеше да е набрала достатъчно скорост, за да не успее да я задържи самото Слънце. По-бърза от всяка комета, блуждаеща между звездите, щеше да се насочи към бездната.

Мертън забеляза блясъка на ракети само на няколко мили от него. Катерът се приближаваше с ускорение, хиляди пъти по-голямо от това на „Даяна“. Двигателите му обаче можеха да работят само няколко минути, преди да изразходват горивото си, докато „Даяна“,

движена от вечния огън на Слънцето, щеше да продължи да набира скорост още векове.

— Сбогом, малко корабче — каза Джон Мертън. — Чии ли очи ще те видят отново? И след колко хиляди години?

Когато наподобяващият торпедо катер спря до него, Мертън почувствува душевен мир. Никога нямаше да спечели състезанието до Луната, обаче неговата яхта щеше да бъде първият човешки космически кораб, поел дългия път към звездите.

[1] 1 кв. стъпка = 0,09 м². ↑

[2] 1 унция = 28,35 гр. ↑

[3] 1 yd² ≈ 0,8 м². ↑

[4] Арахна (от старогр. ἀράχνη) означава „паяк“. ↑

[5] 1 фунт = 0,45 кг. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.